

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 124

van **STEPHANIE D'HOSE**

datum: 22 oktober 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Renovatie Gravensteen Gent - Hefboomproject Toerisme Vlaanderen

In de commissie Onroerend Erfgoed was er al heel wat te doen over de ontwikkelingen rond de verbouwingen van het Gravensteen in Gent, met name wat betreft de renovatie en tevens het toegankelijker maken van de site. Van de actievoerders van SOS Gravensteen, tot de bekende Gentenaars die een open brief tekenden, en enkele UGent-professoren die spraken over de 'disneyficatie' van de geschiedenis. Zelfs enkele rolstoelgebruikers lieten van zich horen door ook niet helemaal akkoord te gaan met de geplande verbouwingen.

Gezien de betrokkenheid van de Vlaamse overheid, m.n. als hefboomproject van Toerisme Vlaanderen, als Open Oproep van de Vlaamse Bouwmeester en vanwege de betrokkenheid van het agentschap Onroerend Erfgoed, werd een bemiddelingsopdracht opgenomen in dit Gentse dossier.

Voor wat betreft het hefboomproject gaat het om het project Time Castle in het Gravensteen. Daarover staat het volgende te lezen op de website van Toerisme Vlaanderen:

"Het Gravensteen wil als iconisch gebouw met sterke identiteit tegemoetkomen aan de behoeften van de hedendaagse toerist. Het project Time Castle wil via een belevingsvolle enscenering en een innovatieve en kwalitatieve storytelling (audioguides) een parcours op maat van verschillende doelgroepen aanbieden. Een grotere onthaalruimte, ondergronds sanitair en lockerruimte en een lift maken het gebouw toegankelijk."

1. Kan de minister wat meer toelichting geven bij het bovenvermelde hefboomproject? Hoelang loopt het project en welk budget werd ervoor uitgetrokken? Heeft het hele traject in het kader van de Open Oproep rond het Gravensteen hierop een impact gehad?
2. Welke budgetten worden door de Vlaamse overheid gereserveerd voor het Gravensteen en hoeveel daarvan komt van Toerisme Vlaanderen? Kan de minister de budgettaire puzzel toelichten?

ANTWOORD

op vraag nr. 124 van 22 oktober 2021

van **STEPHANIE D'HOSE**

1. Het project 'Time Castle' (Gravensteen Gent) werd ingediend in het kader van de open oproep voor hefboomprojecten binnen het thema 'kernattracties'. In de eerste toekenningsronde werden drie projecten weerhouden, waaronder 'Time Castle'. De subsidie werd formeel toegekend bijbesluit van 18/07/2016. Tussen Historische Huizen Gent en Toerisme Vlaanderen werd op 14/09/2016 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten, waarin de voorwaarden en de modaliteiten van de subsidie nader omschreven werden.

Het project heeft als begindatum 1/12/2015 en als einddatum 31/12/2023. De totaal betoelaagbare projectkost bedraagt 7.989.199 euro, voor architecturale en scenografische ingrepen. De verschillende kosten werden gedetailleerd in het goedgekeurd financieel plan opgenomen. De voornaamste hiervan betreffen:

- Infrastructuur: 6 037 000 euro
- Digitale en audiovisuele producten: 1 471 003 euro
- Toegankelijkheid: 172 700 euro

Op basis van deze totale subsidieerbare kost werd voor het hefboomproject een subsidie toegekend van 4.793.519 euro.

Om de kwaliteit van het project te garanderen, werd gekozen voor een procedure met open oproep. Deze Open Oproep 3603 betreffende 'de studieopdracht voor een nieuwe bezoekersinfrastructuur, voor architecturale ingrepen en voor de omgevingsaanlegopdracht' werd in september 2019 gegund aan de Tijdelijke vereniging 019/Architectenbureau Sabine Okkerse bvba/Dhooge en Meganck ir. architecten/murmuur architecten/Seghers landschapsarchitecten.

Het gekozen ontwerp lag onder vuur, en twee actiegroepen (SOS Gravensteen en de protestgroep van bekende Gentenaars) uitten hun protest.

Minister van Onroerend Erfgoed Matthias Diependaele nam vervolgens het initiatief om te bemiddelen en hierover in Gent in debat te gaan met beide actiegroepen. Op 12 maart 2021 en op 29 april 2021 vonden twee overlegmomenten plaats waarbij het voorliggend ontwerp werd toegelicht. Tijdens deze overlegmomenten konden telkens twee vertegenwoordigers van de actiegroepen hun grieven konden uiten. De agentchappen Onroerend Erfgoed (OE) en Toerisme Vlaanderen waren hierbij aanwezig.

Bij de tweede vergadering werd besloten de actiegroepen twee maanden de tijd te geven om een alternatief voorstel op tafel te leggen. Op 13 juli vond hierover een nieuw overleg plaats. Hierbij werden een aantal voorstellen vanuit de actiegroepen geformuleerd. Enkele voorgelegde alternatieven waren schetsmatig en werden niet afgetoetst aan adviezen OE. Deze voorstellen vormden geen coherent geheel. 1 voorstel werd niet uitgesloten en kon verder uitgewerkt worden.

Naar aanleiding hiervan werd een nota opgesteld door de Stadsbouwmeester (SBM) Gent. Op 11 oktober is er een advies gekomen van de Stadsbouwmeester. In deze

adviesnota formuleert de SBM 10 adviespunten en randvoorwaarden (o.a. toegankelijkheid, onthaal, duurzaamheid, ...)

Historische Huizen Gent (HHG) werkt momenteel (met Facility Management stad Gent) op vraag van het stadsbestuur aan een formeel schrijven om de Biograafen (een architectengroep) aan te stellen voor bijkomend ontwerpend onderzoek. Het (definitief) ontwerp waar de architecten mee bezig waren voor de omgevingsvergunning wordt aangepast op basis van de nota.

Uit deze adviesnota blijkt het conceptuele model met slechts twee hoofdingrepen, zijnde liftpriem en exitpaviljoen, in functie van alle randvoorwaarden, de beste optie. De positie van het paviljoen blijkt hierbij het meest gevoelig te liggen. Op basis van de aandachtspunten in de nota kan onderzocht worden of het goedgekeurde ontwerpvoorstel gericht herdacht kan worden (meer uitgebreide toelichting over de adviesnota in bijlage).

Het doel is om de komende maanden het onderzoek naar dit alternatief ten gronde te voeren. Er wordt een overlegstructuur opgericht om dit met de betrokken partners te kunnen bespreken. Dat zullen naast de Vlaamse actoren (Toerisme Vlaanderen, Inter en OE), ook de stadsdiensten zijn en ook de burgerinitiatieven. Op basis van eerste tekeningen worden de gesprekken gestart.

Niet alles wat tot op heden onderzocht, ontworpen, besproken en geadviseerd is, zal overboord worden gegooid. De buitenlift, de bypass, de ingrepen in functie van onthaal en routing in het Gravensteen, de restauratie van de noordzijde en meer, blijven waar mogelijk integraal behouden. Het is de intentie om een zo gedragen mogelijk voorstel uit te werken.

Inhoudelijk werkt Historische Huizen Gent intensief verder aan de uitwerking van de storytelling en de voorbereiding voor de scenografie, bijgestaan door het team van Gelotology. Met Bailleul Ontwerpbureau had HHG de voorbije maanden een zestal heel boeiende overleg- en terugkoppelingsmomenten.

Er is ook gestart met de voorbereiding op voor een familieparcours, voor gezinnen of families met kinderen.

2. Door Toerisme Vlaanderen werd voor het hefboomproject een subsidie toegekend van 4.793.519 euro – de totaal betoelaagbare projectkost bedraagt 7.989.199 euro.

BIJLAGE

[Toelichting bij adviesnota Stadsbouwmeester Gent](#)